

Ак. индекс: 120-F/17557
Београд, 16.12.2015. 17

**ПРОГРАМ ОРГАНИЗАЦИЈЕ И РАДА
ТУЖИЛАШТВА ЗА РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ ЗА
ПЕРИОД 2016-2022. ГОДИНЕ**

Дејан Терзић

Београд, 23.9.2015. године

САДРЖАЈ

I Увод.....	3
II Изазови у раду Тужилаштва за ратне злочине.....	3
III Приоритети и циљеви.....	4
1. Повећање ефикасности кривичног гоњења за ратне злочине.....	4
A) Стратешки приступ унапређењу кривичног гоњења за ратне злочине	
B) Утврђивање критеријума за одређивање приоритета у поступању	
B) Преношење предмета са тужилаштва опште надлежности у надлежност Тужилаштва за ратне злочине	
Г) Формирање регионалне базе података о ратним злочинима	
Д) Јачање административних и материјалних капацитета Тужилаштва за ратне злочине	
E) Афирмисање примене нових института	
2. Подршка сведоцима и жртвама	6
3. Међуинституционална сарадња.....	6
A) Служба за откривање ратних злочина	
B) Јединица за заштиту сведока	
B) Комисија за нестала лица Владе Републике Србије	
4. Сарадња са МКТЈ	7
5. Регионална и шира међународна сарадња.....	8
6. Транспарентност рада Тужилаштва за ратне злочине.....	8
IV Закључак.....	9

I УВОД

На основу чл. 15 и 31. Правилника о критеријумима и мерилима за оцену стручности, оспособљености и достојности кандидата у поступку предлагања и избора носилаца јавнотужилачке функције, а у вези са руководећом улогом тужиоца за ратне злочине коју предвиђа члан 4, став 2, Закона о организацији и надлежности државних органа у поступку за ратне злочине („Службени гласник РС“, број 67/03, 104/09), овај програм садржи кратак преглед оцене досадашњег рада Тужилаштва за ратне злочине, као и приоритете, циљеве и планиране активности за унапређење рада Тужилаштва у периоду од 2016. до 2022. године.

II ИЗАЗОВИ У РАДУ ТУЖИЛАШТВА ЗА РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ

Услед протеча дугог временског периода од ратних сукоба на просторима бивше Југославије, откривање, истрага и процесуирање ратних злочина постају значајно отежани. Докази су расути по државама у региону, приступ њима је отежан, а велики проблем је и непостојање јединствених и егзактних статистичких података о броју и природи отворених предмета ратних злочина који служе као показатељи ефикасности процесуирања и неопходни су за планирање улагања у кадровске и материјалне ресурсе.

Додатни проблем је и обимност предмета због великог броја окривљених, жртава и сведока. Услед истовременог поступања у великом броју обимних предмета, постоји хронична преоптерећеност постојећих административних и материјалних капацитета.

Постоји значајан простор за унапређење међуинституционалне, регионалне и међународне сарадње.

III ПРИОРИТЕТИ И ЦИЉЕВИ

У предстојећем периоду рад и функционисање Тужилаштва за ратне злочине требало би да буду унапређени пратећи следеће приоритете:

- Стратешки приступ унапређењу ефикасности рада Тужилаштва за ратне злочине кроз у складу са надлежностима Тужилаштва, усвајање и спровођење Националне стратегије за процесуирање ратних злочина, посебне стратегије Тужилаштва за ратне злочине, као и спровођење релевантног дела Акционог плана за Поглавље 23;
- Дефинисање и примена критеријума за утврђивање приоритетних предмета;
- Унапређење безбедности сведока сарадника;

- Унапређење система подршке сведоцима и жртвама;
- Јачање административних и материјалних капацитета Тужилаштва;

Имајући у виду идентификоване приоритетне области деловања, циљеви које би Тужилаштво за ратне злочине требало да реализује у предстојећем шестогодишњем периоду су:

1. Повећање ефикасности кривичног гоњења за ратне злочина кроз:

- А) Стратешки приступ унапређењу кривичног гоњења за ратне злочине
- Б) Утврђивање критеријума за одређивање приоритетности у поступању
- В) Преношење предмета са тужилаштва опште надлежности у надлежност Тужилаштва за ратне злочине
- Г) Формирање регионалне базе података о ратним злочинима
- Д) Јачање административних и материјалних капацитета Тужилаштва за ратне злочине
- Е) Афирмисање примене нових института

- 2. Унаређен систем подршке сведоцима и жртвама
- 3. Унапређена међуинституционална сарадња
- 4. Унапређена сарадња са МКГЈ
- 5. Унапређена регионална и међународна сарадња
- 6. Унапређена Транспарентност рада Тужилаштва за ратне злочине

1. Повећање ефикасности кривичног гоњења за ратне злочина

А) Стратешки приступ унапређењу кривичног гоњења за ратне злочине

Велики број и сложеност предмета, протек дугог периода од извршења злочина, као и ограничења у погледу административних капацитета Тужилаштва за ратне злочине, налажу да се унапређењу рада тужилаштва приступи по принципу дугорочног стратешког планирања и јасне приоритизације. Поред постојећих проблема у раду Тужилаштва, неопходност оваквог приступа унапређењу његовог рада произилази и из задатака који се пред ТРЗ-ом постављају у процесу придруживања Републике Србије Европској унији а које су дефинисане Акционим планом за Поглавље 23 из ког произилази да је Тужилаштво за ратне злочине у обавези да учествује у изради Националне стратегије процесуирања ратних злочина, као и да, на основу овог стратешког документа, изради и усвоји посебну

Стратегију Тужилаштва којом се прецизније дефинишу циљеви и активности за унапређење његовог рада.

Б) Утврђивање критеријума за одређивање приоритетности у поступању

Како је услед протеча времена, броја извршених ратних злочина на просторима бивше Југославије и сложености чињенично-доказне грађе, неспорно да не могу сви ратни злочини бити истражени и процесуирани у кратком року, задатак Тужилаштва је да у најкраћем року дефинише и почне са применом јасних, прецизних и објективних критеријума за приоритизацију предмета.

В) Преношење предмета са тужилаштва опште надлежности у надлежност Тужилаштва за ратне злочине

Потребно је утврдити тачан број предмета ратних злочина који се још увек воде пред судовима опште надлежности и иницирати њихово преношење у надлежност ТРЗ, због недовољних капацитета судова и тужилаштва опште надлежности да процесуирају предмете ратних злочина. Сви предмети ратних злочина и других кривичних дела који се могу квалификовати као ратни злочини, а који су у поступку пред судовима и тужилаштвима опште надлежности, биће пренети у надлежност ТРЗ, што условљава јачање капацитета ТРЗ.

Г) Формирање регионалне базе података о ратним злочинима

Тужилаштво треба да, у сарадњи са тужилаштвима држава у региону, ради на успостављању и редовном ажурирању регионалне базе података о ратним злочинима која би олакшала претрагу и анализу података и допринела рационалнијој употреби људских и материјалних ресурса и убрзању поступања.

Д) Јачање административних и материјалних капацитета Тужилаштва за ратне злочине

Поред дефинисања критеријума приоритизације предмета, неопходно је и јачање административних капацитета Тужилаштва за поступање. У том смислу, неопходан је избор додатних заменика тужиоца али ангажовање тужилачких помоћника и саветника, а у складу са бројем и динамиком педвиђеним Акционим планом за Поглавље 23.

Поред ангажовања додатних, потребно је послужити се и прерасподелом постојећих кадрова и њиховом континуираном специјализованом обуком. У сарадњи са Државним већем тужилаца и Правосудном академијом, Тужилаштво треба да се постара да обука у области ратних злочина и међународног хуманитарног права уместо пројектног финансирања добије стабилну буџетску потпору, као и да уместо *ad hoc*, буде континуиране/периодичне природе. Осим обуке у поменутиим областима, Тужилаштво

мора радити и на унапређења запослених у области стратешког планирања, статистике, аналитике, информационих технологија и управљања пројектима.

Поред јачања административних капацитета, Тужилаштво мора радити и на обезбеђивању материјалних ресурса неопходних за ефикасан рад, при чему се, поред буџета Републике Србије, треба ослањати и на приступне фондове ЕУ, због чега је и неопходна ефикасна и континуирана сарадња са Министарством правде.

Е) Афирмисање примене нових института

Велики број предмета и предуги кривични поступци намећу потребу за изналажењем алтернативних начина за повећање ефикасности рада ТРЗ. Један од тих начина је доношење осуђујуће пресуде на основу споразума о признању кривичног дела, претходно закљученог између тужиоца и окривљеног.

Предности закључења споразума о признању кривичног дела су вишеструке. На овај начин се правноснажно завршава кривични поступак и истовремено компликовани поступци растеређују у њиховој дугој процедури. Поред начела ефикасности, вођење и окончање кривичног поступка на овај начин, обезбеђује пуну примену начела економичности поступка, с обзиром да драстично умањује износ трошкова вођења поступка.

У том смислу веома битна је активна улога тужиоца у погледу иницијативе за закључење споразума, па ће се са таквом праксом наставити. Због бројних предности, тужилац ће настојати да закључи споразум о признању кривичног дела у сваком конкретном случају када су испуњени законски услови.

2. Подршка сведоцима и жртвама

Због значаја сведока за поступке ове врсте и специфичности материје о којој сведоче, веома је важно да се искуство сведочења учини што безболнијим, без последице по психичко здравље сведока. У складу са тим и стандардима садржаним у Директиви ЕУ 2012/29/ЕУ које регулише минималне стандарде у погледу права, подршке и заштите жртава неопходно је формирање службе за помоћ и подршку сведоцима при Тужилаштву, која би ангажовала стручњаке одговарајућих профила или макар запошљавање стручног лица обученог за послове подршке сведоцима.

3. Међуинституционална сарадња

Боља међуинституционална сарадња и координација државних органа, њихових организационих јединица и специјализованих тела неопходан је предуслов за ефикасније откривање и истрагу ратних злочина. Тужилаштво треба да иницира, подстиче и координира интензивну сарадњу са другим релевантним субјектима у овој области.

А) Служба за откривање ратних злочина

Истражне радње које спроводи Служба за откривање ратних злочина од великог су утицаја на квалитет и обим доказне грађе на којој Тужилаштво заснива оптужбу. У том смислу Тужилаштво ће се залагати за што хитније усвајање заједничких интерних правила о поступању.

Б) Јединица за заштиту сведока

Како је безбедност сведока предуслов њихове мотивисаности да давањем исказа допринесу ефикасности истраге и процесуирања ратних злочина, Тужилаштво за ратне злочине ће настојати да континуирано унапређује сарадњу са Јединицом за заштиту сведока Министарства унутрашњих послова, као и да се у што краћем року усвоје заједничка интерна правила о поступању.

В) Комисија за нестала лица Владе Републике Србије

Комисија за нестала лица Владе Републике Србије је дугогодишњи и незамењив партнер Тужилаштва за ратне злочине. Документација из архива комисије представља веома важан извор података од користи за рад тужилаштва.

Комисија пружа изузетан допринос расветљавању почињених злочина, с обзиром да обезбеђује средства за испитивање терена у циљу проналаска локација евентуалних масовних гробница.

Имајући ово у виду и у предстојећем периоду ТРЗ се мора постарати да одржи интерактиван однос Комисије за нестала лица и Тужилаштва за ратне злочине, као и владиних комисија за тражење несталих лица у региону, како би се учврстили механизми који могу да убрзају потрагу за несталима у сукобима на територији бивше СФРЈ.

4. Сарадња са МКТЈ

Сарадња Тужилаштва за ратне злочине са Међународним кривичним трибуналом за бившу Југославију у наредном периоду требало би да се одвија у неколико праваца:

- Наставак рада официра за везу који би требало да изврше потпун увид у архиве Међународног кривичног трибунала за бившу Југославију и Механизма за међународне кривичне судове и анализирају документа и идентификују оне који су релевантни у мери да је потребно њихово преношење ТРЗ-у, а да би све приоритетне и озбиљне оптужбе за ратне злочине биле на адекватан начин процесуиране;
- Потребно је наставити пренос знања и искуства из Међународног кривичног трибунала за бившу Југославију, како би се стекло, како опште, тако и посебно знање везано за конкретне случајеве;
- Неопходно је наставити са повременим боравцима саветника Тужилаштва за ратне злочине у канцеларијама Међународног кривичног трибунала за бившу Југославију и

Механизма за међународне кривичне судове, у вези националних предмета, и анализа списка предмета тужилаштва Међународног кривичног трибунала за бившу Југославију.

5. Регионална и шира међународна сарадња

Наставак и унапређење регионалне сарадње неопходан је предуслов ефикаснијих истрага у предметима ратних злочина. Имајући у виду резултате који су у том смислу до сада постигнути кроз размену доказа а као резултат Палићког процеса, потребно је да Тужилаштво за ратне злочине у наредном периоду предузме неопходне кораке усмерене на:

- Наставак Палићког процеса;
- Редовну организацију састанака тужилаца за ратне злочине држава у региону;
- Успостављање заједничке регионалне базе података о ратним злочинима.

Поред сарадње са правосудним органима држава у региону који се баве процесуирањем ратних злочина, од великог значаја за ефикасан рад ТРЗ-а је и размена знања и искустава са носиоцима правосудних функција и стручњацима из међународних организација и академске заједнице широм света, а нарочито кроз учешће на међународним конференцијама.

6. Транспарентност рада Тужилаштва за ратне злочине

Да би се стручној и широј заинтересованој јавности обезбедила адекватна количина информација о раду ТРЗ-а и истрагама ратних злочина, неопходно је унапредити однос и отвореност Тужилаштва, како према медијима који извештавају о овој материји, тако и директну доступност информација. У том смислу, Тужилаштво за ратне злочине требало би да предузме следеће кораке:

- Имплементација Комуникационе стратегије
- Унапређење интернет стране Тужилаштва за ратне злочине, на којој ће бити доступне све неопходне информације о раду тужилаштва, као и засебан одељак који се односи на презентацију „Основа комуникације са медијима“ и потребне податке о томе које информације из поступака о ратним злочинима могу да буду јавно доступне.;
- Редовно објављивање садржајних извештаја о раду Тужилаштва;
- Редовно објављивање посебних извештаја о спровођењу активности у надлежности ТРЗ-а које су предвиђене релевантним стратешким докуменатима у области процесуирања ратних злочина (Акциони план за Поглавље 23, Национална стратегија, Стратегија јавног тужилаштва);

-Усвајање препорука Савета Европе које се односе на информисање и медије, као и 18 начела која се односе на пружање информација о кривичним поступцима.

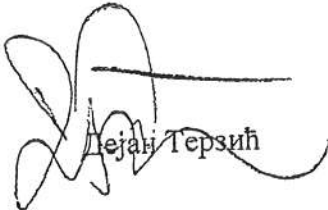
-Унапређење сарадње са организацијама цивилног друштва кроз периодичне састанке и размену идеја.

IV ЗАКЉУЧАК

Верујем да сам својом стручношћу, радним искуством и резултатима, као и познавањем актуелних проблема и потреба Тужилаштва за ратне злочине, демонстрирао способност да руководим овим Тужилаштвом.

Такође, верујем и да су мере за унапређење рада Тужилаштва за ратне злочине изложене у овом Програму, најбољи начин за унапређење истрага и процесуирања ратних злочина, те доприноса владавини права и напретку Републике Србије у процесу придруживања Европској унији.

Надам се да ћу својим радом допринети ефикаснијем функционисању Тужилаштва за ратне злочине, а тиме и правосуђа Републике Србије уопште.

Дејан Терзић